

-2 Glowing, hot, flashing, radiant. -3 Illuminated. -4 Excited, stimulated. -5 Luminous, bright; ततः शकुन्तो दीप्ता मृगाश्च कूरभाषिणः । दीप्तायां दिशि भाषन्तो भयमावेदयन्ति मे ॥ Hariv. -6 Heated by the sun, exposed to sunshine. -7 Inauspicious (in general); Bri. S. 91. 1. -तः 1 A lion. -2 The citron tree, -3 Inflammation of the nose. -4 Red arsenic. -5 (In Music) A particular tone. -सम् Gold. -Comp. -अंशुः the sun. -अक्षः 1 a cat. -2 a peacock -अग्नि a. kindled (as fire). (-भिः) 1 blazing fire. -2 N. of अगस्त्यः; (-a.) digesting well. -अङ्गाः a peacock. -आत्मन् a. having a fiery nature. -आस्य a serpent. -उपलः 1 the sunstone. -2 a crystalline lens. -किरणः the sun; दीप्तकिरणश्च दिवाकरोऽयम् Mk. 9. 24. -कीर्तिः, -वर्णः, -शक्तिः epithets of Kārtikeya. -जिह्वा a vixen; (used figuratively for an ill-tempered, quarrelsome woman). -तपस् a. of glowing piety, fervent in devotion. -निर्णयः definite, actual result; बाहुवीर्याश्रिते मार्गे वीरसे दीप्तनिर्णये Mb. 3. 292. 2. -पिङ्गलः a lion. -मूर्तिः Viṣṇu. -रसः an earth-worm. -लोचनः a cat. -लोहम् brass, bell-metal.

दीप्तकः A kind of disease of the nose. -कम् Gold.

दीप्तिः f. [दीप्-भावे-क्तिन्] 1 Brightness, splendour, brilliance, lustre. -2 Brilliancy of beauty, extreme loveliness; (for the difference between दीप्ति and कान्ति see under कान्ति). -3 Lac. -4 Brass. -5 The flash-like flight of an arrow.

दीप्तिमत् a. Splendid, brilliant, shining. -ती (in music) N. of a Śruti.

दीप्य a. 1 To be kindled, inflammable. -2 Tonic, digestive. -प्यम् White cumin seed.

दीप्यकम् 1 A peacock's crest. -2 A figure of speech (दीपक) -3 N. of several plants.

दीप्त a. Shining, brilliant, radiant, resplendent; दीप्तस्फुरदुग्रदीप्तिशिखानीराजितज्यं धनुः U. 6. 18 (v. 1.); क्विक्वाचिच्चताज्योतिर्दीपदीपप्रकाशितम् Ks. 25. 135. -प्रः Fire.

दीर्घ a. (Compar. द्राघीयस्, Superl. द्राघिष्ठ) 1 Long (in time or space), reaching far; दीर्घाक्षं शरदिन्दुकान्ति वदनम् M. 2. 3; दीर्घाक्षं कटाक्षान् Me. 37; दीर्घपात्र &c. -2 Of long duration, lasting long, tedious; दीर्घयामा त्रियामा Me. 110; V. 3. 4; S. 4. 15. -3 Deep (as a sigh); Amaru. 13; दीर्घमुष्णं च निश्चस्य. -4 Long (as a vowel), as the आ in काम. -5 Lofty, high, tall. -6 Dilated, expanded; तृष्णादीर्घस्य चक्षुषः U. 3. 46. -घाः 1 A camel. -2 A long vowel. -3 The fifth, sixth, seventh, and eighth signs of the zodiac. -4 A kind of grass or reed. -घा A long lake or oblong tank. -घम् ind. 1 Long, for a long time. -2 Deeply. -3 Far. -Comp. -अध्वगः 1 a messenger, an express. -2 a camel. -अपेक्षिन् a. very regardful, considerate. -अहन m. summer (श्रीष्म). -आकार a. oblong. -आयु a. long-

lived. -आयुस्, -आयुष्य a. longlived. (-m.) 1 a crow. -2 N. of Mārkaṇḍeya. -आयुधः 1 a spear. -2 any long weapon. -3 a hog. -आस्यः an elephant. -कणा white cumin. -कण्डः, -कण्डकः, -कन्धरः the (Indian) crane. -काय a. tall (in stature). -काष्ठम् a beam. -केराः a bear. -कोशा, -शी, -कोशिका a cockle. -गतिः, -प्रीवः, -घाटिकः a camel. -चतुरस्रः an oblong. -छदः sugar-cane. -जङ्गलः a. kind of fish. -जङ्घः 1 a camel. -2 a crane. -जिह्वः a snake, serpent. -तपस् m. an epithet of Gautama, husband of Ahalyā; येषु दीर्घतपसः परिग्रहो वासवक्षणाकलत्रतां ययौ R. 11. 33. -तमस् m. N. of a Vedic and paurānic sage; ऋषिर्दीर्घतमा नाम जात्यन्धो गुरुशपितः । त्वत्प्रसादाच्च चक्षुष्मांस्तेन सत्येन मोक्षय ॥ Hariv. -तरुः, -द्वुः the palm tree. -तुण्डी musk-rat (also दीर्घतुण्ड). -दण्डः 1 the palm tree. -2 the castor oil tree. -दर्शन a. far-seeing, sagacious, wise; प्रियः प्रियाया इव दीर्घदर्शनः Bhāg. 10. 29. 2. -दर्शिन् a 1 provident, prudent, far-seeing, long-sighted; न दीर्घदर्शिनो यस्य मन्त्रिणः स्युर्महीपतेः । क्रमायाता ध्रुवं तस्य न विरात्स्यात्परिक्षयः ॥ Pt. 3. 195. -2 sagacious, wise. -3 knowing the past and future (भूतभविष्यज्ञानी); अमृत्यवस्तस्य सर्वे जज्ञिरे दीर्घदर्शिनः Rām. 7. 74. 11. (-m.) 1 a vulture. -2 a bear. -3 an owl. -दृष्टि a. far-sighted, shrewd, prudent. -द्वेषिन् cherishing long hatred, implacable. -नाद a. making a long continued noise. (-दः) 1 a dog. -2 a cock. -3 a conch shell. -निद्रा 1 long sleep. -2 the long sleep, sleep of death; R. 12. 81. सोऽहं मत्कामुकाक्षेपविदीपितदिगन्तैः । शरैर्विभिन्नसर्वाङ्गो दीर्घनिद्रां प्रवेक्षयित्वा Mārkaṇḍ. P. -पक्षः the fork-tailed shrike. -पत्रः the palm tree. -पत्रकः 1 sugar-cane. -2 a kind of garlic. -पवन m. a sugar-cane. -पवनः an elephant. -पादः, -प (पा) इ m. a heron. -पादपः 1 the cocoa-nut tree. -2 the areca-nut tree. -3 the palm tree. -पुच्छः a serpent. -पुच्छिका an iguana (Mar. घोरपड). -पृष्ठः a snake. -प्रज्ञ a. far-seeing, prudent, sagacious. -बाला a kind of deer (चमरी) of whose tails chowries are made. -बाहू a. having long arms; दीर्घबाहुर्दिलीपस्य रघुर्नाम्नाभनतुः Hariv. -मारुतः an elephant. -मुखी the musk-rat -मृग a kind of Bilva plant. -यज्ञ a. performing sacrifices for a longer time; अयोध्यायां तु धर्मज्ञं दीर्घयज्ञं महाबलम् Mb. -रङ्गा turmeric. -रतः 1 a dog. -2 a hog; L. D. B. -रदः a hog. -रसनः a snake. -रोमन् m. a bear. -लोहितयष्टिका the red variety of sugar-cane. -चक्र an elephant. -वच्छिका a shark; crocodile; also वच्छिका. -सक्य a. having long thighs. -सत्रम् a long-continued Soma sacrifice. (-त्रः) one who performs such a sacrifice; R. 1. 80. -सुरतः a dog. -सूत्र, -सूत्रिन् a. working slowly, slow, dilatory, procrastinating; दीर्घसूत्री वित्तस्य Pt. 4. विषादी दीर्घसूत्री च कर्ता तामस उच्यते Bg. 18. 2. -स्कन्धः the palm tree.

दीर्घीकृ 8 U. To lengthen, prolong; प्रतिपथगतिरासीत् । दीर्घीकृताङ्गः Ku. 3. 76; Me. 31.

दीर्घीभ 1 P. to become long or prolonged.